

INVC
ZSA

YJS

ACX-9261

W

PENGURUSAN INFRASTRUKTUR BANDAR:
SATU KAJIAN PERBANDINGAN MENGENAI SISTEM
PENGURUSAN LETAK KERETA DI KAWASAN
MAJLIS PERBANDARAN PETALING JAYA DAN
MAJLIS PERBANDARAN SUBANG JAYA

ABDUL RAZAK BIN SHAHBUDIN

Disertasi diserahkan untuk memenuhi keperluan bagi
Ijazah Sarjana Sastera

Perpustakaan Universiti Malaya

A511118159

2003

DEDIKASI

*Bonda, Zainab Md Isa
Zaujah, Masrinah Sopian
Mohammad Afif, Mohammad Asyraf, Ainul Husna*

PENGHARGAAN

Bismillahi Rahmanir Rahim.

Alhamdulillah Rabbil Alamin. Wassalatu wassalammu ala rasulillah.

Sekalung penghargaan saya sampaikan kepada Profesor Madya Dr. Jamilah Mohamad kerana telah menyelia penyelidikan saya serta membantu melengkapkan banyak perkara dalam penyelidikan ini.

Berbanyak-banyak terima kasih kepada Mas isteri tercinta kerana menanggung bersama perasaan dan tekanan dalam menyiapkan disertasi ini.

Setinggi penghargaan dan terima kasih kepada YB Tun Daim Zainuddin dan Yayasan Pok Rafeah serta Dato' Mohd Desa Pachi kerana menyalurkan sedikit bantuan kewangan.

Segugus sanjungan dan terima kasih kepada para penyalur maklumat dari MPPJ yang terdiri daripada Y.Bhg. Dato' Hj. Emran Kadir, Puan Hajjah Sa'adiyah Kasiman, Pn. Faiwos Abd. Hamid, En. Aznan Hj Hassan serta para Pembantu Penguatkuasa Letak Kereta. Juga kepada para penyalur maklumat dari MPSJ terutamanya En. Mohd Amir Idris, En. Samzol Saat, Pn. Rohana, En. Ismail dan para Pembantu Penguatkuasa Letak Kereta.

Terima kasih juga diucapkan kepada Penyelaras, para pensyarah dan kakitangan di Rancangan Pengajian Perbandaran dan Perancangan serta semua kenalan yang memberi sokongan, galakan dan kritikan. Saya amat menghargainya sekalipun tidak sempat untuk menyebutkan semua nama.

Semoga Allah mencurahkan rahmat dan ganjaran kepada semua yang terbabit membantu saya dalam penyelidikan ini.

ABDUL RAZAK BIN SHAHBUDIN
Rancangan Pengajian Perbandaran dan Perancangan
Fakulti Sastera dan Sains Sosial
Universiti Malaya

ABSTRACT

Urban management is the process of organizing the role, culture, responsibility, and function of urban government. Urban management is one of the skills and ethics to achieve the goals and objectives of city and local government. The concept involves decision-making, administration, planning and implementation to ensure the activities and programmes undertaken by local government is efficient, economic, and effective. Nevertheless, examining every aspect of the urban management process in the local government context is difficult. Therefore, this dissertation chooses to focus on urban infrastructure management, which is clearly one of the more important aspects. In this era, urban infrastructure management often highlighted as a critical issue. Without serious attention paid to it, a lot of urban need will be difficult to deliver.

Parking spaces and their system are an important urban infrastructure in an increasing motorised world. Parking provides a space to car or vehicle, which is not moving temporarily in the city. It affects the movement of the vehicles and the transportation system directly. It indirectly affects the pedestrian movement in the city. Furthermore, it influences the aesthetic, layout, land-use, income and image of the city and the urban manager too. It also involves other problems such as space demand, level of charges, controlling system, enforcement process and so on. Without a good and systematic management process, parking issues cannot be solved. Hence, the researcher decided on a comparative study about the parking management system as an urban infrastructure. Two Local Authorities in the Klang Valley has been choosing as the case study. They are Majlis Perbandaran Petaling Jaya (MPPJ) and Majlis Perbandaran Subang Jaya (MPSJ). Both municipalities used a different parking management system through their status, area, socio economic and development pressure are quite similar. MPPJ's administrative and management infrastructure has been established earlier than MPSJ.

Hence, this study is a comparative study between two municipal councils' management of the car parking system that will cover all the necessary aspects. It will cover the urban infrastructure management aspects right from vision, mission,

strategies, policies, planning, decision-making, organisation structure, budgeting and financial, human resources management, regulation, enforcement, maintenance, political aspects, and system application. There also include parking specification, size of lots, quality, price, system operation, decentralisation/privatisation, consumer satisfaction, user-friendly perspective and environmental impact. Furthermore, this study will attempt to recognize the issues on implementing the system. The study will highlight the strengths and weaknesses of the current system operation. It will detect which urban infrastructure management system might be more efficient and effective. Finally, the result and the suggestions could be used as a model and guideline of the urban infrastructure management system to other municipal authorities in Malaysia.

KANDUNGAN

PERKARA	MUKA SURAT
Dedikasi	ii
Perhargaan	iii
Abstract	iv
Kandungan	vi
Senarai Jadual	ix
Senarai Rajah	x
Senarai Plat	xi
BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Matlamat dan Objektif-objektif Kajian	6
1.3 Skop Kajian	9
1.4 Kajian Terdahulu Dalam Bidang Pengurusan Bandar	11
1.5 Metodologi Kajian	16
1.6 Organisasi Bab	20
BAB 2 PENGURUSAN BANDAR: SATU SINTESIS BERDASARKAN KAJIAN LITERATUR	
2.1 Pengenalan	23
2.2 Tafsiran dan Konsep Pengurusan	33
2.3 Bandar, Perbandaran dan Pengurusan	42
2.4 Aspek-aspek Utama Dalam Pengurusan Bandar	57
2.5 Pertanggungjawaban dan Fungsi	69
2.6 Organisasi Dalaman Pengurusan Bandar	76
2.7 Pengurusan dan Kewangan	79
2.8 Pengurusan dan Pengguna	94
2.9 Isu-isu Kontemporari Dalam Pengurusan	96
2.10 Kesimpulan	104
BAB 3 INFRASTRUKTUR BANDAR: SISTEM DAN TEMPAT LETAK KERETA	
3.1 Pengenalan	109
3.2 Konsep Letak Kereta	113
3.3 Pengurusan Sistem dan Tempat Letak Kereta	125
3.4 Pihak-pihak Yang Terlibat Dengan Isu Letak Kereta	136

3.5	Tempat Letak Kereta Dari Sudut Ekonomi	140
3.6	Variasi Tempat Letak Kereta	143
3.7	Sistem Ram	154
3.8	Model Sistem Letak Kereta	156
3.9	Kesimpulan	172

BAB 4 STRUKTUR DAN ORGANISASI PENGURUSAN BANDAR

4.1	Pengenalan	177
4.2	Majlis Perbandaran Petaling Jaya	178
4.2.1	Latar Belakang	178
4.2.2	Sosio-ekonomi	181
4.2.3	Komposisi Guna Tanah	183
4.2.4	Struktur Eksekutif Pengurusan Bandar	184
4.2.5	Perancangan Kewangan dan Belanjawan Organisasi	186
4.2.6	Dasar dan Strategi Pengurusan	190
4.2.7	Organisasi Dalaman Pengurusan dan Pembangunan Infrastruktur	196
4.3	Majlis Perbandaran Subang Jaya	198
4.3.1	Latar Belakang	198
4.3.2	Sosio-ekonomi	200
4.3.3	Komposisi Guna Tanah	202
4.3.4	Struktur Eksekutif Pengurusan Bandar	203
4.3.5	Perancangan Kewangan dan Belanjawan Organisasi	205
4.3.6	Dasar dan Strategi Pengurusan	210
4.3.7	Organisasi Dalaman Pengurusan dan Pembangunan Infrastruktur	214
4.4	Kesimpulan	216

BAB 5 SISTEM PENGURUSAN LETAK KERETA DI KAWASAN KAJIAN

5.1	Pengenalan	221
5.2	Struktur Pengurusan dan Pembangunan Sistem Letak Kereta	222
5.3	Proses Penentuan Sistem Letak Kereta (<i>Decision-making</i>)	227
5.4	Sumber Pelaburan, Operasi dan Penyelenggaraan	234
5.5	Kerjasama dan Penswastaaan Pengurusan Sistem Letak Kereta	237
5.6	Pembangunan Peraturan Sistem Letak Kereta	243
5.7	Penggunaan Teknologi Maklumat (IT) Dalam Sistem Penguatkuasaan	250
5.8	Program-program Sokongan Sistem	253
5.9	Kelebihan dan Kekurangan Sistem	256
5.10	Pengenalpastian Isu-isu Yang Utama	263
5.11	Kesimpulan	268

BAB 6	PERBANDINGAN ANTARA SISTEM PENGURUSAN MPPJ DENGAN MPSJ	
6.1	Pengenalan	275
6.2	Pencapaian	276
6.3	Strategi dan Polisi	282
6.4	Ciri-ciri Perkhidmatan dan Pengoperasian	288
6.5	Perspektif Kewangan: Kos dan Pendapatan	306
6.6	Kerjasama dan Hubungan Awam – Swasta	312
6.7	Isu-isu Berkaitan	313
6.8	SILK: Inovasi Dalam Pengurusan	316
6.9	Kesimpulan	319
BAB 7	KESIMPULAN	
7.1	Rumusan Penyelidikan	321
7.2	Cadangan Pemantapan Aspek-aspek Pengurusan	321
7.3	Penutup	345
BIBLIOGRAFI		346
APENDIKS A		352
APENDIKS B		355
APENDIKS C		356
APENDIKS D		357
APENDIKS E		359

SENARAI JADUAL

NOMBOR JADUAL		MUKA SURAT
2.1	Ringkasan Tafsiran Pengurusan Bandar	38
2.2	Populasi Bandar-bandar Besar (>100,000 orang)	51
2.3	Penduduk Bandar di Semenanjung Malaysia (1911-1991)	52
2.4	Jumlah Penduduk Bandar dan Kenderaan	56
2.5	Objektif Mengatur Tabiat Awam	71
2.6	Perbelanjaan PBT di Malaysia (1980-1985)	92
3.1	Rumusan Kelebihan dan Kekurangan SILK	174
4.1	Populasi Di Kawasan-kawasan MPPJ (1999/2000)	181
4.2	Ringkasan Belanjawan MPPJ 2000-2001	188
4.3	Ringkasan Belanjawan MPPJ 1999-2000	188
4.4	Populasi Penduduk Kawasan MPSJ (RT MPSJ 1998-2010)	200
4.5	Jenis-jenis Pekerjaan Utama Di Kawasan MPSJ	201
4.6a	Penyata Pendapatan Sebenar MPSJ Bagi Tahun 1999	207
4.6b	Penyata Perbelanjaan Sebenar MPSJ Bagi Tahun 1999	207
4.6c	Pendapatan MPSJ Bagi Tahun 2000 (Hingga Bulan Oktober)	208
4.6d	Perbelanjaan MPSJ Bagi Tahun 2000 (Hingga Bulan Oktober)	208
4.6e	Cadangan Pendapatan MPSJ Bagi Tahun 2001	209
4.6f	Cadangan Perbelanjaan MPSJ Bagi Tahun 2001	209
4.7	Perbandingan Asas Pengaruh Pengurusan MPPJ-MPSJ	217
5.1	Kelebihan dan Kekurangan Sistem Bayar dan Peraga	258
5.2	Kelebihan dan Kekurangan Sistem Kupon	262
5.3	Persamaan Dalam Sistem Pengurusan MPPJ Dan MPSJ	269
5.4	Perbezaan Dalam Sistem Pengurusan MPPJ Dan MPSJ	271
6.1	Taburan Jantina Responden Mengikut Lokasi	288
6.2	Perbezaan Pekerjaan Mengikut Lokasi	289
6.3	Perbezaan Pendapatan Mengikut Lokasi	289
6.4	Perbezaan Pendidikan Mengikut Lokasi	289

6.5	Perbezaan Tempoh Meletak Kereta Mengikut Lokasi	289
6.6	Perbezaan Tujuan Perjalanan Mengikut Lokasi	290
6.7	Perbandingan Pencapaian Mesra Pengguna (Penggunaan)	292
6.7a	Darjah Signifikan Asas Penggunaan SILK	292
6.8	Perbandingan Pencapaian Mesra Pengguna (Halangan)	294
6.8a	Darjah Signifikan Mesra Pengguna (Halangan)	295
6.9	Perbandingan Pencapaian Mesra Pengguna (Penguat kuasaan)	295
6.9a	Darjah Signifikan Mesra Pengguna (Penguat kuasaan)	296
6.10	Perbandingan Peratusan Aspek Penyediaan Dan Penyelenggaraan	297
6.11	Perbandingan Peratusan Aspek Penggunaan Sistem	298
6.12	Perbandingan Peratusan Aspek Aplikasi Sistem	299
6.13	Perbandingan Hasil Hand Held – Manual MPPJ 2000/2001	304
6.14	Perbandingan Hasil Hand Held – Manual MPSJ 2000/2001	304
6.15	Hasil Aplikasi Sistem Bayar dan Peraga MPPJ 2000	311
6.16	Hasil Aplikasi Sistem Kupon MPSJ 2000/2001	311
6.17	Perbandingan Min Aspek Penting Pengurusan MPPJ – MPSJ	318

SENARAI RAJAH

NOMBOR RAJAH	MUKA SURAT	
2.1	Perindustrian Awal di Eropah dan Amerika	24
2.2	Pertumbuhan Bandar Manchester, 1845-1966	26
2.3	Carta Konsep Pengurusan Infrastruktur Bandar	40
2.4	Rantaian Pengurusan Asas	41
2.5	Struktur/Rangkakerja Pegurusan PBT Malaysia	60
3.1	Geometri Penyediaan Tempat Letak Kereta Atas Jalan	123
3.2	Keluk Permintaan dan Penawaran TLK	142
3.3	Bentuk-bentuk Asas TLK Atas Jalan	145
3.4	Contoh Bentuk dan Saiz TLK	146

3.5	Jenis-jenis Sistem Ram	155
4.1	Peta Kawasan Pentadbiran MPPJ	180
4.2	Jenis-jenis Pekerjaan Utama Di Kawasan MPPJ	182
4.3	Komposisi Guna Tanah Kawasan MPPJ	183
4.4	Carta Organisasi Pengurusan MPPJ	186
4.5	Peta Kawasan Pentadbiran MPSJ	199
4.6	Komposisi Guna Tanah Kawasan MPSJ	203
4.7	Carta Organisasi Pengurusan MPSJ	205
5.1	Struktur Pengurusan dan Pembangunan SILK MPPJ	224
5.2	Struktur Pengurusan dan Pembangunan SILK MPSJ	226
5.3	Aliran Proses Membuat Keputusan Sistem Di MPPJ	230
5.4	Aliran Proses Membuat Keputusan Sistem Di MPSJ	234
7.1	Model Asas Kecekapan dan Keberkesanan Pengurusan	329
7.2	Cadangan Struktur Tahap-tahap Pengurusan	332
7.3	Model Penambahbaikan Kualiti Yang Berterusan	336
7.4	Model Asas Aliran Pengurusan Infrastruktur Bandar	339
7.5	Ciri-ciri Sistem Pengurusan Yang Cepak dan Berkesan	342

SENARAI PLAT

NOMBOR PLAT	MUKA SURAT	
3.1	Medan Letak Kereta Terbuka	149
3.2	TLK Bertingkat Lama dan Moden	151
3.3	TLK Bawah Tanah	153
3.4	Meter TLK	161
3.5	Meter TLK Bayar dan Peraga	165
3.6	Lif (Dolly) Penaik dan Penurun Kereta	167
3.7	Contoh Barrier Gates	168
3.8	Stesyen Auto Pay	171

4.1	Bangunan Pentadbiran MPPJ	179
4.2	Bangunan Pentadbiran MPSJ	198